

OBSAH

I. Zeměkoule

Jak si lidé v dávných dobách představovali Zemi	3
Tvar Země	3
Jak se můžeme přesvědčit o kulatosti Země	3
Proč se nám zdá Země rovná	4
Globus	5
Světové strany na globusu	6
Velikost Země	6
Mapa polokoulí	7
Světadíly	8
Oceány	8
Pohyby naší Země	9
Den a noc	10
Oběh Země okolo Slunce	10
Střídání ročních období	10

II. Mapa naší vlasti

Naše vlast — Československá republika	12
Náš kraj	12
Nadmořská výška	14
Nížiny a vysočiny	16
Nad mapou naší vlasti	19
Měřítko mapy	21
Světové strany na mapě	22
Barvy na mapě	23
Značky a nápisy na mapě	24
Vzdálenost na mapě	24
Hranice naší vlasti	25
Rozloha a počet obyvatelstva naší vlasti	25
Naši sousedé	26

III. Povrch naší vlasti

Vysoké Tatry — naše velehory	28
Rostlinstvo a zvěř v Tatrách	31
Léčebné ústavy a zotavovny	32
Tatranská horská služba	34
Nízké Tatry	35

Z čeho jsou vytvořena pohoří	37
Krkonoše	40
Snižování hor	41
Zotavovny v Krkonoších	42
Šumava	44
Šumavské lesy	44
Šumavské průsmyky	45
Střežení hranic	46
Českomoravská vrchovina	47
Česká vysočina. Karpaty	48
Podunajská nížina	49
Vznik nížin	51
Moravské úvaly	52
Polabí	53

IV. Naše řeky, jezera a rybníky

Vznik pramene	55
Vodní toky	56
Koloběh vody	57
Největší řeky naší vlasti	58
Vltava	58
Části řeky	60
Říční údolí Vltavy	61
Vymílání a nanášení	62
Stavba přehrad a elektráren na Vltavě	63
Splavnost Vltavy pro lodí	64
Labe	65
Povodí Labe	67
Morava	67
Rozvodí	68
Slovenské řeky	69
Váh	70
Přehrady na Váhu	70
Hron	71
Dunaj	72
Dunaj jako dopravní cesta	74
Přístavy na Dunaji	75
Stav vody našich řek během roku	76
Význam řek	78
Jezera a rybníky	78
Tatranská plesa	79
Šumavská jezera	80
Jihočeské rybníky	80

V. Podnebí naší vlasti

Vzduch	82
Ovzduší	82
Slunce zahřívá zemský povrch	83
Jak se ohřívá ovzduší	83
Měření teploty vzduchu	84
Zahřívání pevniny a vody	85
Stoupání teplého vzduchu	86
Tlak vzduchu. Váha ovzduší	87
Tlak vzduchu klesá s výškou	88
Změny tlaku vzduchu	89
Proudění vzduchu. Vítr	89
Vznik větru	90
Zjišťování směru a síly větru	91
Odkud převážně vanou větry v naší vlasti	92
Vodní páry v ovzduší. Ovzdušná srážky	92
Mlha, oblak	93
Dešť, sníh	94
Měření množství srážek	94
Srážky v naší republice	95
Počasi	96
Proměnlivost počasí	97
Předpovídání počasí	97
Počasi a podnebí	98
Podnebí naší vlasti závisí na její poloze na zeměkouli	98
Naše podnebí závisí na vzdálenosti republiky od oceánu	99
Podnebí závisí na nadmořské výšce	100
Podnebí závisí na směru pohoří	100
Boj proti suchu	101

VI. Naše lidově demokratická republika

Obyvatelstvo naší vlasti	103
V naší vlasti si vládne lid	103
Pracující lid vedený KSC buduje socialismus	104
Největší města naší vlasti	105
Praha	105
Praha — průmyslové město	107
Praha — středisko dopravy	107
Praha — kulturní středisko naší vlasti	107
Pražské čtvrti	108
Praha — obchodní město	109
Budování socialistické Prahy	109
Bratislava	110

Bratislava — průmyslové a kulturní středisko Slovenska	111
Výstavba socialistické Bratislavy	113
Bratislava — dopravní uzel	114
Brno	114
Ostrava	116
Návštěva Ostravska	118
Plzeň	119
Návštěva Závodů V. I. Lenina -v Plzni	120
Košice	121
Krajské město	122
Bohatství a krása naší vlasti	122

Milan Šoka

ZEMĚPISNÉ OBRAZY ČESKOSLOVENSKA

Učebnice pro 5. post. ročník všeobecně vzdělávacích škol

Vedoucí redaktor Jindřich Kozera

Odpovědný redaktor Milena Dyrynková

Technický redaktor Jiří Theiner

Korektor Jan Habart

Plánovací skupina 301-16-1 — Čís. publ. 53-22-05 — Státní pedagogické nakladatelství — Do sazby 1. 12. 1954 — Podepsáno k tisku 20. 12. 1954, D-09263 — Do tisku 7. 1. 1955 — Vydání 2. — PAP 4,17 — AA 7,22 — VA 7,61 — Papír 7208/21, 86×122, 70 g — Vytiskly a knihařsky zpracovaly Ostravské tiskárny, n. p., provozovna 08, Český Těšín — Písmo garmond Excelsior —

Druh tisku knihtisk — Daň z obratu 4%

Cena brož. výtisku Kčs 2,30 *

Cena váz. výtisku Kčs 3,60 *

1. 10. 1953